

Un carreró roig negre a París

En primer terme, Felip Laborda, Pepita Prats, Alba Natura i Valentí, al carreró de la CNT. SERGI PICAZO

IOLANDA PARRA / SERGI PICAZO
(CONTRAST)

Paris guarda una petita però valuosa joia de la nostra història en un estret, llunyà i misteriós cul-de-sac del districte XX. Lluny de Notre Dame, del Sena i de la Torre Eiffel, un home vell, ben vestit i de caminar tranquil puja pel carrer Vignoles i, de sobte i entre la grisor general, gira a l'esquerra per endinsar-se en un carreró sense sortida pintat sencer de roig i negre. Aquest home, un vell anarquista barceloní, es diu Felip Laborda i Cerdà i avui, com cada dissabte, arriba per fer la comptabilitat del sindicat, obrir les cartes que arriben des de Catalunya i atendre els despistats que s'hi apropen. Aquí la història encara és viva i l'expliquen en un català amb accent francès. És el que avui dia els veïns del barri encara anomenen «El carreró de la CNT».

Centenars d'anarquistes arribats de totes les Espanyes fugint de la trista derrota del 1939 van ocupar fa més de quaranta anys aquest racó parisenc per convertir-lo en la seu central de la CNT a l'exili. El primer que van fer, evidentment, va ser arreglar un espai abandonat i mig derruït. Avui, al París del luxe, el glamur i els grans museus nacionals, el carreró llueix els colors de l'anarcosindicalisme. Aquells primers esforços van comptar amb l'afany d'en Felip Laborda. Ara, amb 88 anys tot i que en fa més de seixanta que és fora de Catalunya, en Felip té forces de sobres per explicar aquelles batalles.

Laborda, que va néixer prop del carrer Hospital de Barcelona, tenia poc més de 15 anys quan va començar la Guerra Civil. Tanmateix, va participar entusiasta en la Revolució anarquista del 1936 i va ser un dels milers de joves que van lluitar al front contra el feixisme. Després de la derrota, va acabar empresonat—per la seva edat, es va salvar de ser afusellat, pena que sí va patir el seu germà— i condemnat a fer el servei militar com a *castigat* al Sàhara espanyol. Quan va poder, va fugir travessant les muntanyes amb un grup d'anarquistes

ANARQUISTES

Un grup d'octogenaris catalans encara manté viva la flama de la mítica seu de la CNT a l'exili en un petit carreró de París

i va passar al Marroc, sota protectorat francès. França va acabar donant-li l'estatut de refugiat i, després de la independència marroquina, va aterrar al París dels anys setanta. Allà, la CNT de l'exili seguia lluitant contra el franquisme. I ell no va dubtar a unir-s'hi.

La derrota de l'abril de 1939 va dur prop de 80.000 cenetistes pels camins de l'exili, fonamentalment a França, tot i que el gros de la militància anarcosindicalista va restar sota l'opressió de l'Estat franquista. La CNT espanyola ocupa ara al fons d'aquest carreró un petit despatx ple de llibres i revistes de pàgines groguenques. La resta d'espais estan ocupats ara per la CNT francesa. Però durant els anys del franquisme quasi tot el carrer era d'ells. Els anarquistes ibèrics van instal·lar-hi una biblioteca, la redacció on s'editaven les revistes de la CNT—que després enviaven clandestinament a través de la frontera— i els seus locals de reunió. Les seves festes i dinars populars encara són recordades al veïnat. La Peña Flamenca que hi ha a la cantonada hi ajudava. Aquest cul-de-sac, avui silenciós i tranquil, va ser durant dècades un espai de trobada, activisme, lectura, fraternitat, solidaritat i lluita política. El seu tradicional míting d'abril omplia cada any la gran sala de la Mutualité i sempre acabava amb un concert gràcies a artistes com Brassens, Le Forestier, Paco Ibáñez, Labordeta, Moustaki o Serge Utge-Royo.

De tot allò, avui només en queda el record mitificat dels que ho van viure i cinc o sis avis que enca-

ra hi van els dissabtes a endreçar les coses i trobar-se per a xerrar. Casualment, tots els que queden vius menys un són catalans. Al costat de Felip Laborda, un altre cas èpic és el de l'Alba Natura: el nom, escollit als anys trenta pel seu pare anarquista a Reus, l'havia d'acabar portant fins aquí tant sí com no. Va viure la guerra al bàndol republicà, va sortir del país i va acabar unint-se a París amb un altre militant llibertari, en Valentí, de 81 anys i nascut a la Ribera d'Ebre. Sempre van pensar que tornarien, però quan van poder fer-ho, els seus fills ja eren grans i no volien que passessin el mateix tràmol que havia passat ella. «Començar de zero en un país diferent no és fàcil», expliquen ara. El feixisme li va robar la possibilitat de viure on ella volia i la va obligar a sentir-se estrangera tota la vida.

La Pepita Prats, de 82 anys i nascuda a Tarragona, encara segueix venint pel sindicat cada dissabte a veure els companys. Ja és gran, però està al dia de tot el que passa amb allò que nosaltres anomenem la «memòria històrica». Ara està molt contenta i satisfeta—a la fi— perquè li han explicat que en una cuneta d'una carretera comarcal, als afores de Tarragona, la Generalitat ha inaugurat fa poc un monument en homenatge a les víctimes republicanes, entre les quals hi ha familiars seus. Per a ella, aquell petit monòlit representa molt després de tants anys d'oblit, marginació i menyspreu.

Tots ells han tornat a Catalunya durant els darrers anys per visitar la família, però tots han optat per viure els seus últims dies a la regió de París, la seva llar d'acollida. Tenen històries diferents, però repetides. Vides truncades pel franquisme, però unides per dos colors: el negre i el roig de la CNT. Aquesta és l'altra cara de la moneda, la dels perdedors que van lluitar fins al final, dels que es van arriscar i van patir l'exili, però també dels que van saber unir-se lluny de casa per ser més forts i dels que també van ajudar a construir la nostra llibertat. Ningú els ha agraït res, però tampoc ho demanen.